

Litija, 5. 6. 2025

Mag. Franc Props
Minister za javno upravo

Spoštovani g. minister,

regionalna stičišča nevladnih organizacij smo se na rednem mesečnem sestanku prek naše predstavnice v Svetu Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij seznanila s prihajajočim razpisom za podporo profesionalizaciji nevladnega sektorja iz sredstev proračunska sklada za nevladne organizacije.

Skorajšnja objava razpisa nas zelo veseli, saj stičišča že dlje časa opozarjamo na nujnost krepitve kadrovskih zmogljivosti v nevladnem sektorju, ki je ključna za njegov nadaljnji razvoj. Zelo pa nas skrbi uvedba novega razpisnega merila, ki naj bi nemalo dodatnih točk dodelilo vlogam s tistih vsebinskih področij, ki jim državljani namenijo največ dohodninskih donacij. Merilo nas preseneča, saj gre za razpis, katerega namen je razvoj organizacij, zato bi morala biti v ospredju kakovost predlogov in razvojni potencial, ne pa trenutno statistično razporejene donacije iz dohodnine.

Zavedamo se, da so dodatna merila lahko koristen mehanizem za uresničevanje širših ciljev, vendar le v primeru, da ti cilji temeljijo na jasnih in utemeljenih prioritetah, ki jih podpirajo podatki in analize ter izhajajo iz sprejetih usmeritev razvoja nevladnega sektorja. Kot vemo, je v tem trenutku strategija razvoja NVO šele v pripravi, medtem ko sklad za razvoj NVO (še) nima oblikovanih prioritet.

Da lahko sicer dobronamerna merila dosežejo ravno nasprotni učinek od želenega, smo se lahko prepričali po zaključku enakega razpisa za profesionalizacijo NVO, ki je bil izveden lansko leto. Takrat se je z dodatnimi točkami nagrajevalo prijavitelje s sedeži izven večjih občin in mestnih središč. Čeprav je bil namen jasen – regijsko razpršiti sredstva in s tem omogočiti skladnejši razvoj nevladnih organizacij po vsej državi – se je izkazalo, da je nesorazmerno veliko na razpisu uspešnih organizacij kljub temu prihajalo iz najbolj razvite Osrednjeslovenske regije, saj so si poiskale partnerje izven središča in s tem povsem legitimno zaobšle t. i. regijski ključ. Na drugi strani pa obstaja realna možnost, da so bila sredstva vložena v manj kakovostne ideje, ki so dovolj točk zbrale zgolj na podlagi sedeža prijavitelja. S podobnim tveganjem se soočamo tudi zdaj.

Naj spomnimo, da je bil Sklad za razvoj NVO ustanovljen kot razvojni instrument, s katerim naj bi organizacije presegle obstoječe zmogljivosti in uveljavile inovativne pristope pri reševanju družbenih izzivov. Sredstva sklada se tako pomembno razlikujejo od tistih, ki jih nevladne organizacije pridobijo na razpisih za izvedbo tekočih programov ali preskušanih projektov. Prav zato menimo, da mora tudi ocenjevanje vlog slediti logiki dolgoročnega učinka in prispevka k strateškim ciljem družbe, ne pa trenutno zaznamim preferencam državljanov.

Ključna težava s preferencami državljanov je v tem, da se pretežno odločajo na podlagi zasebnih interesov in manj v duhu solidarnosti ter v dobro celotne skupnosti. Zbrane donacije dohodnine tudi nujno ne odražajo pomembnosti nekega vsebinskega področja, pač pa zgolj številčnost organizacij, ki na tem področju delujejo. Na področju, kjer je organizacij več, je zbranih tudi več donacij. Takšen kriterij zato nehoti izključuje vsebine, ki so manj razširjene, a nujne, kot so človekove pravice, okoljska pravičnost, demokratični razvoj ...

V tem trenutku, ko je strategija razvoja NVO še v pripravi in ko sklad za razvoj NVO (še) nima določenih prioritet, kaj s temi sredstvi spodbujati, bi bila uvedba dodatnih meril v javne razpise, ki se financirajo iz sklada preuranjen in arbitrarno utemeljen korak.

Zato predlagamo, da ministrstvo iz razpisne dokumentacije umakne t. i. vsebinsko merilo in razpis utemelji na načelu vsebinske odličnosti, dolgoročnega vpliva in krepitve kapacitet nevladnih organizacij kot celote. Verjamemo namreč, da si vsi želimo razpisov, ki bodo krepili sposobnost odzivanja organizacij na potrebe časa.

S spoštovanjem,

Regionalno stičišče nevladnih organizacij Pomurja
Regionalno stičišče nevladnih organizacij Podravja
Koroško regionalno stičišče nevladnih organizacij - KOROCIV
Regionalno stičišče NVO savinjske regije NOVUS
Regionalno stičišče nevladnih organizacij Posavja
Regionalni center NVO
Stičišče Središče
Grozd NVO Gorenjske
Regionalno stičišče NVO Planota
ISKRA – stičišče NVO Istre in Krasa
BOREO, Regijsko stičišče nevladnih organizacij Primorsko-notranjske regije
Regijski NVO center – stičišče nevladnih organizacij regije Jugovzhodna Slovenija
